

Posudek oponenta k rigorozní práci

Rigorožant: Matej Kliman

Rigorožní práce: Postavení kolektivních správců práv autorských a souvisejících a soutěžní právo ES

Rigorožant si zvolil ojedinělé téma, není mnoho prací z oblasti autorského práva a práv souvisejících, které by se zabývaly soutěžními aspekty ani ne tak z hlediska právního postavení, jako spíše z hlediska jednání kolektivních správců autorských práv při výkonu jejich pečovatelské činnosti o autory a jejich práva. Je to značně složitá problematika, když je třeba mít na zřeteli, že výkon činnosti kolektivních správců se týká jednak jejich vztahu k vlastním členům, jednak jejich vztahu k nečlenům, jednak jejich vztahu k uživatelům a konečně i vztahu k jiným obdobným sdružením v členských státech EU i mimo EU/EHP, to vše na pozadí rozvoje moderních technologií. Z množiny těchto vztahů si rigorožant zvolil jen část, která se týká soutěžněprávních aspektů této problematiky.

Po formální stránce je práce rozdělena na 1.úvod, 2.stat', která je rozdělena na podčásti Vývoj úpravy soutěžního práva, Přehled samotné úpravy soutěžního práva, Přehled evropské úpravy kolektivní správy a úpravy v národních právech a v českém právu a Specifikace postavení kolektivních správců v rozhodnutích Komise a Soudu, z níž je patrné, že i v rámci evropské judikatury dochází k postupnému krystalizování přístupu k posuzování jednotlivých kategorií jednání. a 3. část, která obsahuje celkový závěr.

Cíl práce si rigorožant nijak specificky nevytknul. Úvod věnuje především vysvětlení funkce kolektivních správců, jejich monopolnímu, popř. dominantnímu postavení na trhu správy a využití autorských děl, a také možným prohřeškům proti pravidlům soutěže, především v podobě zneužití dominantního postavení, které kolektivní správci na svých národních trzích zpravidla mají. Po obsahové stránce je stěžejní druhá část, v níž práce plynule přechází od přehledu vývoje soutěžního práva všeobecně a soutěžního práva ES zvláště k analýze judikatury vztahující se k výkonu činnosti kolektivních správců, nakolik jsou nebo mohou jí být porušena která pravidla komunitárního soutěžního práva a k výkladu poznatků Komise publikovaných formou „soft law“ k účelům harmonizace za současného stavu ani ne tak legislativy jednotlivých členských států ke zkoumanému úseku vztahů, ale spíše stejného přístupu ke stejným problémům. V třetí části práce pak rigorožant shrnuje stručně své poznatky z analýzy soudních rozhodnutí a dospívá k závěru, že budoucí vývoj v této oblasti – jak naznačují i dokumenty Komise – směřuje k překonání teritoriální roztržetosti ve prospěch celoevropsky koncipovaného základu správy autorských práv a práv souvisejících.

Z metod obvyklých pro vědecké práce využil rigorozant především metodu deskriptivní a analytickou, literárních pramenů je nemnoho, s dokumenty Komise a zejména komunitární judikaturou pracuje spolehlivě.

K práci mám několik připomínek:

Obecně: Na práci je znát, že byla psána jako diplomová. Bylo by jí prospělo, kdyby jí rigorozant byl dal před předložením jako rigorozní práce pevnější a přehlednější strukturu, která by na jedné straně reflektovala jednak komunitární rozměr problematiky společného trhu, resp. volného pohybu zboží a jednak jednotlivých věcně relevantních trhů, a na straně druhé pak postavení kolektivních správců ve vztazích mezi nimi navzájem (reciproční smlouvy, licence) a ve vztahu k postavení a právům autorů. Na tomto základě byl pak rigorozant přehledněji kvalifikoval jednotlivá protiprávní jednání kolektivních správců, ať jde o porušení čl. 81 SES nebo o zneužití dominantního postavení ve smyslu čl.82 SES, a odlišil by je od principů volného pohybu zboží (bránění volnému pohybu zboží/zhmotnělého výsledku na nosičích nebo reprodukováného, resp. zásada vyčerpání práv), jejichž porušení se mohou kolektivní správci za určitých předpokladů také dopustit. Rigorozantova shrnutí z analýzy stěžejních rozhodnutí ESD, byť věcně správná, pak v důsledku toho postrádají lepší přesvědčivost, zejména pokud jde o celkový závěr směřující k překonání teritoriální omezenosti/vylučnosti této oblasti práv k duševnímu vlastnictví.

Zvláště: K otázce působnosti soutěžního práva – princip účinků na trhu je zásadou i národních soutěžních práv, prohřešek je postihován tam, kde působí, resp. vyvolává účinky. V tom není nic citlivého ani kontroverzního. Mám rovněž pochybnosti o tom, že pravidlo de minimis lze označit za kolizní normu (str. 24), když pod kolizní normou se zpravidla rozumí pravidlo, podle kterého se určuje rozhodné právo. Po mém soudu vyloučení bagatelních sporů z projednání před soudem není rozhodování o použitelném právu.

Celkový závěr:

Jde bezesporu o volbu tématu ojedinělou práci, v níž rigorozant osvědčil nejen zájem, ale i nemalé znalosti v dané oblasti. Výše uvedené kritické připomínky jsou spíše formálního než věcného rázu. Svým rozsahem i obsahem splňuje práce kriteria kladená na rigorozní práce a proto ji doporučuji k přijetí na obhajobu.

V Praze, 5. února 2009

JUDr Jindřiška Munková